Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 127 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 5, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 5-го ЛИПНЯ 1997 р. Ч. 127 РІК CIV.

ЗСА зупинили технічну допомогу Україні

Київ. — Занадто повільні реформи в Україні і високий рівень корупції змусили американську Агенцію з міжнародного розвитку зупинити фінансування технічної допомоги Україні, повідомила 1-го липня УНІАР.

Організація, яку контролює Конґрес, ввела мораторій на допомогу до вересня і збирається продовжити його, якщо в Україні не почнуться серйозні структурні реформи.

Агенція з міжнародного розвитку переважно фінансувала надання Україні експертних послуг щодо приватизації, реформування сільсько-господарського сектору та інших пріоритетних державних проєктів, визначених Урядом України.

Конґрес збирався обрізати допомогу Україні ще навесні. Президент Леонід Кучма під час перебування у ЗСА в травні зумів тимчасово заспокоїти його, запевнивши у тому, що Україна вдається до відповідних заходів.

З Днем Незалежности!

ЙОГО ВИСОКОПОВАЖНОСТІ
ВІЛЛІЯМОВІ ДЖ. КЛІНТОНУ,
ПРЕЗИДЕНТОВІ З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ
м. ВАШІНҐТОН

1 липня 1997 року
м. Київ

Дорогий Білле,

Від щирого серця вітаю Вас і у Вашій високій особі весь американський народ з національним святом — Днем Незалежності З'єднаних Стейтів Америки.

З часу, коли український народ зумів реалізувати своє вікове право мати власну державу, урочистість відзначення Дня Незалежности стала і для нас особливо близькою і хвилюючою.

Хотів би скористатися цією нагодою, щоб підтвердити незмінність нашого курсу на поглиблення стратегічного партнерства з Вашою великою країною, яка свого часу пережила такий же тяжкий період боротьби на власне становлення й незалежність, як і Україна.

Від імені всіх українців бажаю подальшого процвітання Вашій державі, щастя, миру і благополуччя кожній американській родині.

З глибокою повагою **Леонід Кучма**

Росія відстає від Китаю

Москва. — Закінчилася візита прем'єр-міністра Російської Федерації Віктора Черномирдіна до Китаю. Було підписано низку важливих угод, спрямованих на дальший розвиток співробітництва між двома країнами, в тому числі торговельний договір до 2000 року і угоду про співпрацю у ділянці нафти і ґазу.

Спостерігачі, як китайські, так і російські, годяться в тому, що китайсько-російське співробітництво більшою мірою залежатиме від Москви, від її здатности розвивати торговельно-економічні зв'язки на сучасному рівні, а не на рівні бартерних угод, як тепер. Тим часом проблеми російської економіки такі великі, що нормальні господарські стосунки з Китаєм просто неможливі.

У розмові з журналістами міністер зовнішньоекономічних зв'язків Владімір Бабічєв, який також був у складі російської делеґації в Пекіні, сказав: „Дуже прикро, що ми, росіяни, не змогли досягнути таких успіхів, як китайці, хоч можливості ми мали набагато кращі". На запитання, чи має Росія шанси швидко змінити ситуацію до кращого, міністер Бабічєв відверто відповів: „Наздогнати Китай ми вже не зможемо. Потрібно принаймні 15 років, щоб ми досягнули їхнього сьогоднішнього рівня".

За період від 1986 до 1990 рік закордонні інвестиції в китайську економіку становили 118 блн. дол. За цей же час мафіозні структури Росії, користуючись скорумпованістю уряду, відсутністю законів і контролі з боку держави, вивезли з країни капітал, удвічі більший ніж ця цифра.

Україна прискорить приватизацію

Франкфурт. — Україна плянує зайнятися до кінця цього року приватизацією середніх і великих підприємств в харчовій, нафтоочисній, хемічній і машинобудівній промисловостях, повідомило 1-го липня аґентство Ройтерс.

Виступаючи у Франкфурті на конференції під назвою „Інвестиційне вікно в Україну", голова Державного Фонду Майна України Володимир Лановий сказав, що впродовж наступних шістьох місяців буде закінчено приватизацію харчопереробних підприємств за вийнятком компаній, які виготовляють алькоголічні напої. Прискорено будуть приватизовуватися нафтоочисні споруди, хемічні і машинобудівні заводи.

За його словами, програма приватизації на 1997 рік, схвалена недавно парляментом, передбачає роздержавлення 1,400 підприємств. Акції 400 з цих компаній плянується винести на українські біржі.

В. Лановий додав, що приватизувати заборонено 5,300 підприємств, які мають стратегічне значення, згідно з ветом, накладеним Верховною Радою.

На конференції „Інвестиційне вікно в Україну" виступив також голова Національного Банку України Віктор Ющенко, який підтвердив, що Україна підтримує від 1995 року валютний коридор 1.70-1.90 гривні за один долар.

Міністер економіки Німеччини Гунтер Рексродт у своєму виступі закликав Україну прискорити реформи і покінчити з бюрократизмом і корупцією.

НАТО повинно бути відкритим для всіх

Київ. — Президенти України і Чехії, Леонід Кучма і Вацлав Гавел, підписали 2-го липня документ, в якому закликали НАТО тримати свої двері відкритими для будь-якої країни, яка хоче приєднатися до альянсу, повідомило аґентство Ройтерс.

Чехія, як відомо, разом з Польщею і Мадярщиною мають бути офіційно запрошені до Північно-атлантійського оборонного союзу на нараді в Мадриді, яка відбудеться 8-9-го липня.

Виступаючи на спільній пресконференції з Л. Кучмою, В. Гавел зазначив, що перша хвиля нових членів не повинна бути останньою. Не слід відмовляти у членстві колишнім совєтським республікам, особливо Латвії, Литві та Естонії, бо вони мають на нього повне право, сказав чеський президент.

Заява колишнього політв'язня В. Гавела, який здійснив уперше офіційну візиту в Україну в якості президента, суперечить становищу Росії з цього питання. Москва катеґорично виступає проти включення в НАТО своїх колишніх провінцій.

Під час триденної візити В. Гавела до Києва підписано також угоди з економічного і ядерного співробітництва. Візита ще раз засвідчила, що Україна надає більшого значення відносинам з европейськими країнами, ніж з Росією.

Л. Кучма, який збирається до Мадриду на підписання з НАТО договору про „особливі відносини", сказав, що Москва буде головним фактором у подальшому поширенні НАТО. Процес цей залежатиме, за його словами, від внутрішньої ситуації в Росії, від того, яким шляхом вона піде: демократичним і ринковим чи протилежним.

Британія повернулася до ЮНЕСКО

Париж. — У вівторок, 1-го липня, після 12-річної відсутности Британія знову офіційно повернулася до ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй для справ освіти, науки і культури). Своїм відходом з членства згаданої організації Британія хотіла запротестувати проти фінансового безправ'я та недостатнього зобов'язання у змаганнях за людські, громадські, культурні та інші свободи.

Клер Шорт, Державний секретар Британії для справ міжнародного розвитку, піднесла державний прапор Сполученого Королівства (Юніон Джек) перед будинком головного бюра ЮНЕСКО у Парижі. Британія стала її186 членом.

В основному, Британія повернулася до ЮНЕСКО, щоб тісно співпрацювати з її керівництвом у напрямку конечних змін у діяльности організації. Повернення Британії радо привітало керівництво ЮНЕСКО, а Федеріко Мейор сказав, що „ для нас це особлива радість, бо Сполучене Королівство було одним із діяльних членів при створенні нашої організації". Проєкт конституції ЮНЕСКО був підписаний у листопаді 1945 року в Лондоні та зберігається там й досі в Бюрі закордонних справ.

Британія виступила з ЮНЕСКО в 1985 році, один рік після ЗСА, бо Вашінґтон дуже нарікав, що та організація не має відповідного керівництва, не хоче будь-яких змін у цьому напрямку та не розуміє поняття Заходу про свободу преси.

ЗСА також застановляються над поновленням свого членства в ЮНЕСКО, але Державний департамент каже, що це не буде скоро, з уваги на зменшення бюджету. Під час свого членства ЗСА забезпечували ЮНЕСКО одною четвертою бюджету.

В АМЕРИЦІ

РАДА ДИРЕКТОРІВ ПОШТОВОЇ служби, у вівторок, 1-го липня, проголосувала, щоб домагатися одноцентового підвищення на висилку листів першою клясою до 33 центів. Крім того, вони також вперше запропонували зменшити на два центи поштову оплату на листи, котрі є пристосовані для розподілу машинами, включно з оплатами рахунків і оплачених наперед конвертів. Клієнти уживали б наперед заплачені 30-центові конверти від фірм, які будуть учасниками тієї поштової програми. Згадані пропозиції мусять бути найперше схвалені Комісією поштових оплат і не увійдуть в життя скоріше, як у травні 1998 року. Остання підвишка поштової оплати була в січні 1995 року.

КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ „КОЛАМБІЯ" та її семичленна залога випереджуючи громовицю, була запущена у космос у вівторок, 1-го липня,о год. 2:02 після полудня, щоб докінчити попередньо розпочаті наукові досліди. У квітні наукові досліди прийшлось перервати з уваги на клопоти з постачанням електричної потужности. Це друга з черги подорож „Коламбії" та її залоги у космос за останні три місяці, котра, як всі сподіються, буде успішною.

У ВІВТОРОК, 1-ГО ЛИПНЯ, у власному помешканні в Санта Барбара у Каліфорнії заснув на віки відомий у світі американський фільмовий актор Роберт Мічум. Джек Ґілярді, представник покійного, сказав, що Р. Мічумові було всього 79 років, але терпів він від емфіземи та рака леґенів. Впродовж своєї акторської карієри Р. Мічум був зіркою понад 125 фільмів. Він народився в місцевості Бриджпорт у стейті Коннектикат 6-го серпня 1917-го року. У ранньому дитинстві втратив батька та пробивався крізь життя власними силами. Був одруженим і батьком троє дітей. У Голівуді мав опінію бунтаря, але серед колеґів акторів і режисерів був любленим і шанованим за свою точність і правдомовність.

„Хто є хто в Україні?"

Київ (Е. Тищенко). — Київське наукове товариство ім. Петра Могили (голова Сергій Білокінь) випустило нову книжку — довідник „Хто є хто в українській політиці?"

Це вже третє видання такого довідника, що складається на цей раз із трьох частин. Перша містить 1500 біографій вищих посадових осіб, всіх народних депутатів, керівників міністерств та державних комітетів, лідерів партій та громадських організацій, керівників реґіонів, дипломатів. Другу частину довідника присвячено 500 владним установам — Верховній Раді, Адміністрації Президента, Кабінетові Міністрів, міністерствам, державним комітетам, обласним державним адміністраціям.

Нарешті, третя частина дає повну картину про увесь спектр політичних партій. Тут зібрано відомості про центральне та реґіональне керівництво 50 партій, їхні основні програмні засади, подано історичні довідки про них. Книжка має 464 сторінки.

Зараз Товариство здало до друку універсальний довідник „Хто є хто в Україні?" Воно містить уже 3,000 статей про діячів, діяльність яких визначає обличчя сучасної України. Книжка вийде у світ у травні цього року.

Оскільки на неї є попит, серія „Хто є хто в українській політиці?" продовжуватиметься з усталеною вже періодичністю. Не забаряться й наступні видання довідника „Хто є хто в Україні?" Бажанням київського Товариства було б досягти домовлення з професійним авторським колективом у діяспорі, щоб підготувати довідник ще вищого рівня повноти — „Хто є хто в українстві?", де було б представлено й українську діяспору. Маємо також у пляні готувати паралельні видання сучасними міжнародними мовами. Адреса Товариства: Україна, 252033, Київ, вул. Паньківська, 7/49.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

НАЛАГОДЖЕНО ВИПУСК КОНТЕЙНЕРІВ

ХАРКІВ. — Харківське акціонерне товариство „Полімерконтейнер" почало промислове виробництво одноразових контейнерів для сипучих вантажів великого об'єму. Контейнери, які призначені для різних галузей, удвічі дешевші від аналогічної тари, імпортованої досі з Туреччини. В харківських контейнерах, які вміщують від 500 до 2,000 кілограм, можна перевозити на далекі відстані як у спеку, так і в мороз найрізноманітніші вантажі, зокрема мінеральні добрива, крейду і хемікалії.

ВИРОБЛЯТИМУТЬ НОВІ ДВИГУНИ

ЗАПОРІЖЖЯ. — На спільному італійсько-українському підприємстві „Івеко—Мотор-Січ" відкрито наприкінці червня корпус для збирання дизельних двигунів, щорічний попит на яких становить в Україні щонайменше 100,000 одиниць. Продукцією підприємства вже зацікавилися Львівський автобусний завод, Харківський тракторний, дніпропетровське підприємство „Південмаш" і Тернопільский комбайновий завод. Згідно з прогнозами, до 2001 року плянується виробляти щороку 12,000 двигунів, потужністю від 70 до 110 кінських сил. Голова асоційованого товариства „Мотор-Січ" В. Богуслаєв сказав, що Европейський банк реконструкції та розвитку вивчає можливість придбання 30 відс. акцій „Іверо—Мотор-Січ". Участь ЕБРР збільшить статутний фонд спільного підприємства у 2.5 раза.

ВИМКНУЛИ ЕЛЕКТРОЕНЕРҐІЮ ЗА НЕСПЛАТУ

КИЇВ. — За перші 20 днів червня 1,563 підприємств залишилися без електроенергії у зв'язку з тим, що не сплачували рахунки за неї. Ці підприємства складають 3.6 відс. усіх підприємств країни. Загальний об'єм заборгованости споживачів електроенерґії зменшився за цей період від 1.8 блн. гривень до 1.5 блн. гривень.

ПІЛЬГИ ДЛЯ УКРАЇНОМОВНИХ ФІЛЬМІВ

КИЇВ. — З метою утвердження державної мови Уряд створив пільгові умови для показу чужоземних фільмів, дубльованих і озвучених українською мовою. Плату за свідоцтво на демонстування цих фільмів зменшено на 50 відс. Рішення є частиною постанови про документ єдиного зразка — свідоцтво, яке дає право демонструвати всі кінофільми і відеофільми, тиражувати їх для продажу, масового показу та розповсюдження.

УКРАЇНІ СПОДОБАЛОСЯ ПОЛЬСЬКЕ ВУГІЛЛЯ

КИЇВ. — За останні кілька років Україна стає найбільшим споживачем польского вугілля. Торгівля цим паливом становить 40 відс. усього товарообігу між двома країнами. Київ уже підписав кілька контрактів щодо постачання 1.2 млн. тонн енерґетичного вугілля з польскою компанією „Венґлококс".

ДЕПУТАТ ХОЧЕ ГОЛОДУВАТИ

КИЇВ. — Депутат від Херсонщини Сергій Кириченко збирається вдатися до голодівки, щоб прискорити прийняття закону про парляментарного уповноваженого, який мав би наглядати за дотриманням прав людини. „Єдиний останній захід, що залишився в мене для впливу на ситуацію і на моїх колеґ, від яких залежить доля Конституційного Закону, — це здійснення акту совісти: оголошення відмови від їжі на час прийняття в Україні закону про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини", — сказано у його заяві до голови парляменту Олександра Мороза, Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин і Комітету з питань реґляменту, депутатської етики та забезпечення діяльности депутатів. С. Кириченко, який є членом Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, нарікає на зволікання з прийняттям цього важливого для людей закону і погрожує проводити голодівку, не виходячи з приміщення Верховної Ради.

ПІДВЕЛИ МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ

КИЇВ. — Реаґуючи 1-го липня на загострення ситуації навколо введення нових нотаріяльних бланків, заступник міністра юстиції Володимир Головач визнав, що при їх виготовленні і розповсюдженні було порушено чинне законодавство. Як відомо, професійна гільдія нотаріюсів погрожувала судом міністрові юстиції Сергієві Головатому за те, що запроваджуючи нові бланки, міністерство не подбало про знищення старих. В результаті виникла загроза фальшування документів. За словами В. Головача, міністерство доручило виготовити бланки Українській нотаріяльній палаті, яка перекинула цю відповідальність „Інформаційно-видавчичому центру Українського нотаріяту". Всупереч рішенням Президента та Уряду, це товариство замовило виготовлення бланків у закордонного виробника, що збільшило їхню ціну. 1 млн. таких бланків без погодження з міністерством було ввезено в Україну. Заявивши про їхню нелеґітимність, МЮ запровадило від 20-го червня бланки нового зразка. Відповідати за непорядок повинен „Інформаційно-видавничий центр Українського нотаріяту", сказав В. Головач.

Появилася збірка статтей д-ра М. Малецького „Пріоритети"

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К). — У Видавництві „Рада" в Києві появилася збірка статтей д-ра Мирослава Малецького, під назвою „Пріоритети". Це статті, що були друковані у журналі „Вісті комбатанта", що його головним редактором є саме д-р М. Малецький. Статті, друковані впродовж десятиліття, обнімають ряд політичних та соціологічних проблем і є поділені автором на розділи, відповідно до їх тем. Отже, знаходимо там розділ „Шлях України до державности", „Проблеми нашого часу", „Велика імперія", „Дивізія", „На теми зовнішньої політики" і вкінці „Різне". Знаходимо там статті із 1976 року, але також вже з віддзеркаленням останніх подій із 1995 року.

Також вступні слова Івана Драча, Івана Кедрина та самого автора постали в різних роках, а тим із різною настановою до подій.

Передмову покійного вже ред. І. Кедрина, як і передмову автора, було

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ОДИН ДЕНЬ ПІСЛЯ ПЕРЕБРАННЯ влади над Гонґ Конґом, китайський президент Жіянґ Земін звернувся до керівництва Тайвану, щоб почали думати над „конкретними кроками" в напрямку воз'єднання з материком. Своє звернення Ж. Землінзробив у промові до китайського народу під час урочистих святкувань у Пекіні з нагоди повернення Гонґ Конґу під покров Китаю. Він не забув підкреслити, що це завдяки стaранням Комуністичної партії Гонґ Конґ після 156 років повернено Китаєві. Одначе ці залицяння Китаю зовсім не переконують Тайвану, котрий негайно, як і досі, відразу підніс Китаєві гарбуза. Китай уважає Тайван бунтарською провінцією та пообіцяв його окупувати, якщо вони проголосять себе незалежною країною. Лі Тавей, речник тайванського уряду зазначив, що Тайван ніколи не погодиться на китайську рецепту воз'єднання „одна держава, дві системи".

У ВІВТОРОК, 1-ГО ЛИПНЯ, Світовий банк, на постійне домагання ЗСА, зробив рідкісний крок і відсунув на неозначений час голосування над наданням позички Хорватії в сумі 30 млн. дол. Цим способом Уряд президента Билла Клінтона хоче задемонструвати своє невдоволення працею хорватського президента Франя Туджмана, котрий зовсім не старається виконувати ним підписаної в Дейтоні, Огайо, угоди в 1995 році про припинення війни в Боснії. Офіційні чинники ствердили, що тут не тільки ЗСА домагалися цього, але також їхні головні европейські союзники та Канада і Японія.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ЛАВРЕНТА КАБІЛІ не допускає до виконання свого завдання Міжнародної комісії, котрої метою є перевести слідство в справі звідомлень про масакри та місця поховання їхніх жертв у східньому Конґо. Згідно з повідомленням офіційних чинників Організації Об'єднаних Націй після зустрічі з відповідними властями у Кіншасі, зі сторони Конґо є вимога змінити керівника цієї комісії та інакше окреслити її завдання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Нетьмяніючий приклад Америки

Незалежна Україна ще така молода, що потребує щирої та безкорисливої підтримки, сильного плеча, на яке можна було б спертися у ці переходові часи подолання лихого імперського спадку в ділянці економіки і культури, в царині моралі та людського духу. Тому в останні роки тільки те й чуємо, до кого Україні краще, доцільніше схилитися, з ким вступати у корисні союзи та бльоки, а кого уникати та обминати.

Певна річ, в союзах і бльоках є немалий тактичний і стратегічний сенс, та водночас і перебільшувати його значення не варто, бо як одна людина за іншу, так і держава за державу не може жити — все живе мусить спромагатися на власну силу і власну відповідальність. Джерело державницької мудрости та енергії знаходиться не десь на стороні, а всередині нації. Практична і разом з тим метафізична проблема полягає в тому, що це джерело може відкритися лише особливій людській якості — людям високої моральности, досконалої душевної і розумової організації, самовідданости, несхитної віри у свій народ і його гідне майбутнє.

І тому для України більше важитиме не союзник чи бльоковий партнер, а той, хто може послужити для неї позитивним духовним прикладом. Ним, безперечно, є і ще довго будуть З'єднані Стейти Америки, які тепер відзначають 221-ий День Американської Незалежности. Не політиканство, не бажання влади і слави рухало Томасом Джефферсоном, автором Декларації Незалежности, а тільки тверда віра в можливість узгодити суспільні закони з вищою справедливістю. „Ми вважаємо за самозрозумілі істини, що всі люди створені рівними; що Творець обдарував їх певними невід'ємними правами, до яких належать життя, свобода і здобування щастя...", — проголошував той знаменитий документ, і тоді це був революційний текст, який набагато випереджував свій час й високо здіймався над звичними уявленнями та панівними тенденціями.

Ми, сучасні українці, переймаємося тим, що молодій українській державі бракує того чи іншого доброго закону, а тим часом вся річ — в людях, з-під руки яких ті закони постають. Україна потребує Джефферсонів, тобто провідників, що сміливо, відверто сказати людям не те, до чого вони звикли, а те, що їх може витягнути з темної трясовини вчорашнього рабства. Україна потребує провідників Джефферсонової мудрости, чесности, освічености, працьовитости — людей, які приходять на Божий світ не брати, а віддавати. Томас Джефферсон мав стільки талантів, що міг з ними зручно і легко, без клопотів, прожити. Він був блискучим архітектом, любив землю і знався на виноградарстві, дивував сучасників своєю ерудицією філософа і бібліофіла, але всі ті Господні дари він добровільно і відповідально підпорядкував служінню молодому американському суспільству. Він добре розумів, що дбати про майбутнє країни — це дбати про молодь, про її виховання та освіту. Джефферсонові належить проєкт будови Вірджінського університету і цією біографічною обставиною він так пишався, що просив відзначити її у надмогильному написі. Своєю особистою толерантністю він подав приклад тодішній Америці, якій загрожували справжні релігійні війни, оскільки Англіканська Церква у Вірджінії жорстоко переслідувала баптистів, католиків та представників усіх інших конфесій. Саме заслугою Джефферсона є відділення Церкви від держави — спочатку у Вірджінії, а відтак в цілій країні. Маючи таких славних синів як Джефферсон, Америка розпочинала свій самостійно-державницький шлях зі знаменитих, виважених і ясних, кроків. Вони були рішучими, радикальними, але водночас узгодженими з рештою світу і з Божими правдами.

„Коли в перебігу історії людства одному народові доводиться розірвати політичні зв'язки, що лучили його з іншими, і посісти серед держав світу окреме й рівне становище, на яке йому дають право закони природи й закони Бога природи, належна пошана до поглядів людства вимагає з'ясувати причини, що спонукали його відокремитися...". — Це перше речення Американської Декларації Незалежности є близьким також для кожного українця, бо й наша багатостраждальна нація, базуючись на праві, даному природою і Богом, врешті посіла серед держав світу окреме і рівне становище. Причини, що спонукали Україну відокремитися, також з'ясовані і сумніву ні в кого не викликають. Залишається рівним і твердим кроком іти вперед, переймаючи від безсмертних батьків американської незалежности найціннішу істину: не питай, що батьківщина зробила доброго для тебе, а питай, що ти доброго зробив для батьківщини.

Микола Рябчук

ПЛЯН ҐЕДРОЙЦЯ ДЛЯ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ

Польський журнал «Культура», заснований 50 років тому в еміграції Єжи Ґедройцем, поклав початок рішучим змінам у польсько-українських взаєминах.

Виступаючи нещодавно в Києві на симпозіюмі «Інтелектуали, культура, політика: досвід Польщі та України», присвяченому 50-літтю паризького журналу «Культура», директор Гарвардського українознавчого інституту Роман Шпорлюк досить патетично порівняв східньоевропейський проєкт, запропонований цим часописом, з американським пляном Маршала для Західньої Европи, — п'ятдесятиліття якого теж, до речі, виповнилося цього року. Він назвав цей проєкт «пляном Ґедройця», метафорично протиставляючи «плянові Сталіна», спрямованому на совєтизацію й комунізацію східньоевропейських країн, їхнє колоніяльне підпорядкування Москві й водночас ізолювання від прямих контактів одна з одною.

Почалося з концепцій федералізму

Треба сказати, однак, що в момент заснування «Культури» в Італії (перенесеної згодом до Франції), такого пляну не існувало. Сам Ґедройць, який у 30-ті роки розробляв проблематику нормалізації взаємин із тогочасними меншинами Польщі — українцями, литовцями, білорусами, схилявся на початку до концепції федералізму, себто модернізованої й лібералізованої історичної Речі Посполитої.

Не був, Є. Ґедройць як і його колеги, ні «польонофобом», ні «космополітом», але як прагматичний націоналіст досить швидко усвідомив, що правдиві інтереси незалежної Польщі полягають у відмові від історичних мітів та забобонів і нормалізації стосунків із суверенною Україною, Білоруссю, Литвою, денацифікованою Німеччиною й декомунізованою Росією — на підставі взаємоповаги й співпраці. Його утопічна на той час візія виявилася реальнішою; в кожному разі, після краху комунізму й розпаду совєтської імперії вона почала набирати нарешті реальних обрисів.

Півстоліття тому, однак, надто мало поляків, особливо в діяспорі, ладні були прийняти просту й очевидну, здавалося б, істину: колоніяльні амбіції й панування на східніх «кресах» не принесли Польщі нічого, крім уявної величі та реального виснаження і загнивання. Відмова від східніх земель і від «польського» Львова була для них такою самою катастрофою, «національною зрадою», як і для багатьох сьогоднішніх росіян — відмова від України, від «російського» Києва чи Севастополя. Сьогоднішні росіяни не мають, однак, свого Ґедройця, ані своєї «Культури», здатних інтерпретувати українську проблему як передусім внутрішньо-психологічну, а не зовнішньо-політичну; як тему для футурологів, а не тільки істориків.

До певної міри роля «Культури» у пляні ліберально-демократичного переосмислення національних мітів та невдалих взаємин із сусідами спробували відіграти українська «Сучасність», заснована 1961 року в Ню Йорку, та російський «Континент», заснований через 13 років у Парижі. І все таки роля «Культури» залишилася унікальною — як з об'єктивних, так і з суб'єктивних причин.

Суб'єктивні причини — це передусім унікальна постать самого Ґедройця і його колег, ліберальних польських інтелектуалів, об'єднаних довкола «Культури». За всієї своєї значущости, «Сучасність» не мала тієї інтелектуальної якости та цілковитої позапартійности, а «Континент» — того послідовного демократизму, надто в ставленні до національних проблем, до якого мала «Культура».

Об'єктивні причини

Щождо об'єктивних причин, то пов'язані вони передусім із відносною «м'якістю» комуністичного режиму в Польщі, а отже й відносною легкістю проникнення закордонних видань до цієї країни — на відміну від набагато закритішого і репресивнішого СССР. Як наслідок, польська опозиційна інтелігенція 60-80-их років великою мірою виросла на нелеґальних виданнях «Культури» та пропаґованих нею ліберальних ідеях, у тому числі й стосовно польсько-українських взаємин.

Лібералізм польської антикомуністичної інтелігенції, яка прийшла до влади у 1989 році, виявився достатньо сильним не лише для проведення ефективних економічних реформ, а й для рішучого відмежування від попередніх режимів — як у пляні взаємин з сусідами, так і в пляні трактування етнічних меншин у самій Польщі. Під цим оглядом варт нагадати зокрема, що саме завдяки підтримці польських лібералів ось уже другий вибраний за партійними списками депутат представляє українську меншину у польському сеймі; саме завдяки їм Польща першою визнала незалежність України зразу після референдуму і першою ж заявила про відсутність будь-яких територіяльних претенсій до України (хоч володіла українськими територіями, між іншим, значно довше, ніж Росія).

І врешті, під натиском лібералів польський сенат (верхня палата парляменту) ще в 1990 році засудив акцію «Вісла» — хоч задля партійної популярности польським політикам (як і будь-яким іншим) куди вигідніше було б розігравати ксенофобську карту, — як роблять це, для порівняння, ледь не всі політики у Росії, від крайніх лівих до крайніх правих.

„Культура" як зразок для нас

Досвід журналу «Культура» може мати для нас, таким чином, важливе практичне значення — і як зразок високоякісної журналістики, і як вияв певної громадянської стійкости й послідовности. Передусім, на суто формальному рівні, «Культура» вигідно відрізняється від усіх українських часописів підвищеною й цілеспрямованою увагою до сусідів. Для цього в журналі ведеться окрема рубрика «Sasiedzi», де з номера в номер друкуються матеріяли про Україну, Литву, Білорусь, Німеччину, Словаччину, Чехію і, звичайно, Росію (майже щономера), — матеріяли переважно репортерського жанру, оперативно написані за слідами гарячих подій, написані легко, дотепно, і водночас розумно, з добрим знанням контексту й хорошим аналітичним проникненням у підтекст.

Поряд із цими, переважно журналістськими матеріялами, «Культура» друкує проблемні, аналітичні статті, в яких процеси у Польщі й довкола неї відстежуються послідовно й цілеспрямовано. Все це говориться зовсім не як докір українським видавцям і, зрештою, не як комплімент польським. І ті, й ті роблять що можуть і як уміють.

Мусимо пам'ятати, проте, що за «Культурою» паризькою стоїть тисяча років культури польської, котра розвивалася в куди ліпших умовах, ніж культура українська; стоїть незрусифікований і не зовсім байдужий до національних часописів польський читач (а також — спонзор); стоїть, зрештою, значно потужніша — і фінансово, й інтелектуально — польська діяспора.

Українські часописи не мають покищо ні належних фінансових, ні інтелектуальних ресурсів, щоб здійснювати активну редакційну політику, тобто послідовно відстежувати певні події й проблеми, замовляти потрібні статті у потрібних авторів, діяти оперативно, фахово й цілеспрямовано.

Тим більше, взоруючись на «Культуру» (у прямому й переносному значенні), ми можемо вже сьогодні сподіватися і навіть вимагати від українських видань принаймні двох якостей. Поперше — більшої об'єктивности і відваги говорити правду, навіть якщо вона не зовсім приємна для читачів і для українського суспільства загалом. Немає «несвоєчасної» правди, як намагаються нас запевнити деякі щирі «демократи» і «патріоти», — правди, яку «покищо» не слід казати народові, бо він її якось «не так» зрозуміє. Немає проблеми змісту, якого не можна було б відкрити людям, є лиш проблема відповідної форми, а отже й відповідної фаховости у віднайденні тієї форми.

І подруге — нам треба більшої діялогічности, глибшого і гострішого обговорення злободенних, не лише політичних, а й інтелектуальних проблем українського суспільства на сторінках тих самих (а не різних, призначених для ізольованих читацьких гетто) видань. Саме це й могло б стати нашою відповіддю на «плян Ґедройця» для Східньої Европи, принаймні на ту його іпостась, яку уособлює послідовно нонконформістський журнал «Культура».

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, хто пише і цих, хто говорить

Десь недавно вичитала я дуже влучне твердження, яке аж кортить повторити для відома читачів О-КИ.

„Одні говорять, другі з їхніх слів пишуть, треті це читають і потім про це говорять..."

Так воно і достеменно є, якщо йдеться про рубрику „Про це і те." Здається, єдина різниця в тому, що про тих „третіх", які читають, а відтак про це говорять, важко довідатися, особливо, коли вони критикують написане, а не мають відваги свою критику подати на письмі, а є й такі, що свої, доволі навантажені обуренням, критичні завваги ніяк не хочуть підписати.

У повені листів, що напливають до мене і на які я не маю можливости та часу відповісти, є саме певна кількість анонімів, на які при найкращому бажанні не можна зареаґувати, бо невідомо кому їх післати. Звичайно, анонімні листи ніколи не є приємні та прихильні, але все ж часом хочеться вияснити авторам, що вони не завжди мають рацію, вишукуючи сенс між рядками, а він же зовсім відкритий.

Так, власне, зацікавив мене в останньому тижні анонімний лист, що прийшов до редакції популярним тепер шляхом факсу, але без підпису, аж у п'яти копіях, навантажений таким самим злобним змістом. Автор суґерує, щоб пошта України перевірила з О-КОЮ, коли є День Дитини. Цей день був поданий за американським календарем, а не видуманий, а що пошта України випустила марку із написом „Міжнародній День Захисту Дитини" з іншою датою — нічого не змінює. Ідеться бо про суть Дня Дитини, а не про ту чи іншу дату. Хто прочитав цей фейлетон, добре зрозумів, що зміст його зовсім не в тій чи іншій даті, а в чому іншому: в любові до дітей без дат і календарів тут і там, про безмір любови дарованої дитині.

Але саме настирливість анонімного автора листа, який читає, а відтак „говорить", послуговуючись факсом, дуже добре характеризує відвагу і щирість вислову у нашій громаді. Скільки то не говориться „біля церкви", скільки не виливається цебриків святого обурення на різні громадські невдалі імпрези. І все це почуєте тільки у приватних розмовах, але ніхто не має відваги явно і славно подати міру свого обурення організаторам на письмі, підписуючись власним прізвищем, бо ми відважні тільки „із-за плота".

А вже найкращим доказом того є усі непідписані листи, в яких любуються українці.

Для справедливості мушу завважити, що іноді анонімні листи є дуже приємні, автори яких не підписуються, мабуть, зі скромности й боязні, „що їх висміють" за відверту щирість вислову. І такі листи приходять на мою адресу і їх читаю з вдячністю, коли бачу, що чиясь думка, чийсь спомин відкрив мені, а відтак читачам якусь давню сторінку в житті тієї чи іншої людини та спонукав це покласти на папір. Особливо багата моя течка листів у зв'язку зі споминами про наш Львів, чи про відомі постаті із нашої недавньої історії. Жаль робиться, що таких очевидців колишніх подій уже стає щораз менше і що цей колишній Львів, який тепер, річ ясна, вже зовсім інакший, також мало хто ще заховав у пам'яті. Ледве чи суґестія в одному із листів до О-КИ створити клюб колишніх львів'ян найде відгомін і буде переведена в життя. А може, таки варто спробувати?

А тим часом тут появляються нові львів'яни з „четвертої хвилі", які усі, байдуже чи вони із нашого родинного міста чи інших околиць Західньої України, жваво слідкують за О-КОЮ та реаґують листами. Особливо „пані з України" — ця найбільша вражлива і сантиментальна частина „четвертої хвилі" пишуть, телефонують і бажають того теплого безпосереднього контакту, який всім, хто далеко від батьківщини, дуже потрібний. Хотілося б кожній із них відповісти, втерти небажану сльозу, або зробити так, щоб вона взагалі не покотилася, дати відчути, що вони завжди можуть надіятися на підтримку, навіть, коли час не дозволяє реаґувати негайно. Але їхні листи, їхні телефони — це найкраща нагорода, яка заслоняє усі анонімі, всю злобу та ворожість власного оточення. Будьмо великодушні одні до одних, толерантні й вирозумілі, чутливі до чужого смутку і болю, а дітям даруймо більше любови, без уваги на дні в календарі. Чи це такі неосяжні і нереальні прохання? Це ж просто звичайна людяність!

О-КА

Лариса Крушельницька,
директор Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України

Збірки Оссолінеуму реституції не підлягають

IV

Претенсії до Росії висловлювали доповідачі з Бельгії, Білорусі, Литви, Мадярщини та інші. На жаль, Е. Кузьміна з Росії не тільки не відповідала на них, а й, покликаючись на закони СССР, розгублено запитувала: „Кто прав?"

Цікавим був виступ д-ра Томаса Клейна із ЗСА, який перелічив, скільки викраденого добра потрапляє сьогодні в Америку. Він закликав, насамперед українців, бути активнішими, звертатися до ФБІ з добре підготовленими документами, які засвідчували б особу власника.

З українського боку ми вислухали доповіді академіка Ю. Шемшученка, члена-кореспондента П. Соханя, заступника міністра культури і мистецтва Л. Новохатька, заступника начальника головного архівного управління В. Лозицького, президента Центру адаптації архітектурного середовища Б. Урбанович та інших. Наводилось багато прикрих історичних фактів. Так, Павло Сохань говорив про архівні матеріяли, вивезені в Росію, насамперед про архів Війська Запорізького. Держава повинна знайти кошти для розшуку документів в чужих архівах, а навіть приватних колекціях, яким загрожує знищення.

Академік Шемшученко торкнувся правових аспектів реституції, що як правило, залишаються на папері. Російська Дума взагалі визнала всі вивезені з різних країн цінності власністю Росії (наприклад, директор Музею ім. Пушкіна Антонова в одній із публікацій заявила, що вимоги до Росії інших держав, і передусім України — „уму непостижимые").

Такий стан можливий через брак санкцій до держав, які відмовляються виконувати міждержавні угоди, але також через брак наполегливости потерпілої сторони. І прикро, що деякі доповіді української делеґації звучали надто „беззубо", неконструктивно. Переважали поширені сьогодні нарікання і рідко висувалися конкретні пропозиції. Досить самокритичним був виступ Новохатька, який заявив, що ми не завжди розуміємо гостроту проблем реституції (хто ж тоді має це розуміти?!) і що наше законодавство не підтверджене діями. І вже зовсім недоречною для шановної інземної аудиторії була розповідь доповідача про баталії, які відбуваються у Верховній Раді між „білими" і „червоними".

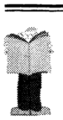
І нарешті мушу зупинитися на найболючішому моменті в роботі симпозіюму. Ми довго чекали польської делеґації, яка спізнилася. Приїхали добре знані мені симпатичні й врівноважені люди — заступник міністра культури Польщі д-р Тадеуш Поляк, директор Народової бібліотеки проф. Адам Маніковський та інші, але чомусь від делеґації виступив юрист проф. Ян Прушинський, який, мабуть, вперше був в Україні. Мені важко назвати його виступ інакше, ніж провокаційним. Спочатку Я. Прушинський зробив зауваження організаторам симпозіюму, що вони ведуть його українською мовою... (До речі, усі виступи супроводжувалися синхронним англійським, німецьким і українським перекладами). Потім, посилаючись на угоди „Люблінської унії" і на „Конституцію третього травня", він переконував присутніх, що все у „кресах всходніх" (це у нас!) є спільною культурою, а радше польською, і закінчив виступ зауваженням, що вибачте, таким (неукам — Л. К.), які не розуміють мови і проблем, не треба тримати в бібліотеках польську літературу, і з сарказмом зацитував українське прислів'я „На тобі, Боже, що мені не гоже".

(У Польщі видаються книжки з такою назвою земель Західньої України, а ми замість „Холм" чи „Перемишль" читаємо в нашій періодиці — „Хелм", „Пшемисл" і т.д.)

Не знаю, що з цього зрозуміли іноземці, думаю здивувалися. А наша делеґація і гості розгублено переглядалися. Врешті мені довелося встати і оголосити всі факти, які подаю у першій частині цього повідомлення, а також нагадати шановному доповідачеві про престиж, який мала бібліотека НТШ у світі, й її контакти з найвизначнішими бібліотеками та науковими установами всіх континентів, не кажучи вже про обов'язковий примірник усіх друків Польщі, які виділяла їй навіть не надто приязна міжвоєнна Польща. Я вказала на величезні німецькі збірки книг і рукописів з пруських бібліотек, які сьогодні, часто не опрацьовані, заповнюють сховища бібліотек Кракова, Торуня, Вроцлава та інших і наскільки мені відомо, не повертаються у фонди бібліотек Німеччини. Вважаю, що сьогодні, коли є добрі умови для активної співпраці в галузі науки і культури, в т. ч. між бібліотеками, коли маємо-відповідні технічні можливості (ксерокопіювання, мікрофільмування, обмін виставками тощо), хворобливо амбіційні заяви, подібні до виступу Я. Прушинського, напевно, не сприятимуть налагодженню контактів.

Заступник міністра культури Польщі д-р Поляк хотів якось згладити прикре враження від необдуманого виступу Я. Прушинського і, очевидно, від наведених мною фактів, тому його роздуми на тему спільних культурних цінностей, зокрема архітектури Львова, (а що скажуть астрійці? — Л.К.), звучали делікатніше. Разом з тим він звернувся до організаторів симпозіюму із запитанням: чому на численні повідомлення про тисячі ікон, викрадених з України, які вилучені польською митницею, ніяк не реаґують наші урядові чинники?

(Закінчення на стор. 3)

Лекції англійської мови

ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ

Зайняття двадцять дев'яте

TIME IS RUNNING OUT

Продовжуємо розмову про малознайомі значення добре знайомих дієслів. На черзі — дієслово **"to run"**. Окрім основного значення „бігти", це широковживане англійське дієслово має ще кілька інших.

Перше з них словники змальовують точним висловом „нормально функціонувати", а в житті ми звичайно говоримо „працювати; ходити".

The elevator isn't running. — Ліфт (елеватор) не працює.
This bus doesn't run on Sundays. — Цей автобус не їздить у неділі.
Are the trains running normally today? — Чи поїзди сьогодні їздять нормально (себто — згідно з розкладом)?
The ferries between Manhattan and Staten Island run every half hour. — Пороми між Мангеттеном і Стетен Айлендом плавають щопівгодини.
Is everything running smoothly at the office? — Чи в бюрі все йде добре?
Don't leave the engine running. — Не залишай мотор увімкненим.
Run the engine for a moment. — Увімкни мотор на хвилину.
Don't touch the dishwater while it's running. — Не рухайте посудомийну машину, коли вона працює.

Сюди ж відноситься й вужче значення „йти" (про п'єсу, виставу або фільм):

The play ran on Broadway for three decades. — Ця п'єса йшла на Бродвеї три десятиріччя.
They are going to run this movie until it makes a profit. — Цей фільм буде йти, поки не принесе прибутку.

Ось ще кілька прикладів, коли **"run"** перекладається на українську дієсловом „йти" або близькими до нього словами:

The road runs near my house. — Ця дорога проходить біля мого дому.
This idea runs through the whole book. — Ця думка проходить через усю книгу.
The story ran in all newspapers. — Ця історія перейшла (була надрукована) в усіх газетах.

Наступне значення **"run"** відповідає українському „текти":

His nose is running. — У нього тече з носа.
Her eyes are running. — У неї сльозять очі.
Her eyes ran with tears. — З її очей потекли сльози.
Rivers run into the sea. — Ріки течуть до моря.
The ice-cream is beginning to run. — Морозиво починає текти (танути).

А тепер це ж значення немов обертається другою стороною — „напустити, налляти, дати струминці текти":

She ran some water into the bathtub. — Вона напустила трохи води до ванни.
Run the water until it gets hot. — Впусти воду, поки вона не нагріється.
running water — біжуча вода, водопровід
Our hotel has running water in every room. — В нашому готелі в кожній кімнаті є умивальник.

Сюди ж можна віднести прийменникове сполучення **"run out"** — „закінчуватися":

We ran out of gas. — У нас закінчилася бензина. (Ідіома: ми змучилися).
You are running out of time. — Ваш час кінчається.
Time is running out! — Час втікає!

Наступне цікаве значення **"run"** відноситься до політичного життя — висувати кандидатуру:

to run for president — кандидувати на пост президента
He decided to run in the next election. — Він вирішив виставити свою кандидатуру в наступних виборах.
Al Gore was the running mate of Bill Clinton in the last election. — Ал Ґор був партнером Билла Клінтона у виборчому списку на останніх виборах.

А тепер — значення **"run"** (дуже важливе у практичному житті), яке навіть близько не пов'язане зі словом „бігти" в українській мові — „вести, провадити (що), вести справи; керувати; управляти":

to run a meeting — провадити збори
to run a business — управляти підприємством, вести справу
to run a house — провадити господарство
to run the show (розмовне) — "керувати парадою"
Who is running the show? — Хто тут головний?
This family runs a small hotel. — Ця родина провадить малий готель.
Who runs this company? — Хто керує цією компанією?
This organization is badly run. — Цю організацію провадять погано.
The country is run by a group of criminals. — Країною керує група злочинців.

Дієслово **"run"** часто зустрічається у сполученні з прикметниками; у цьому випадку воно означає „ставати", а конкретний переклад може бути дуже різним:

to run dry — висихати, вичерпуватися
The well has run dry. — Криниця висохла.
My imagination ran dry. — Моя уява вичерпалася.
to run high — підніматися, розгорятися
The sea runs high. — Море хвилюється.
Feelings ran high. — Пристрасті розгорілися.
to run low — знижуватися; вичерпуватися
Supplies ran low. — Запаси вичерпувалися.
to run wild — не мати стриму; розігратися
The garden is running wild. — Сад заростає (себто стає диким).
His imagination ran wild. — Його уява розігралася.
to run short — вичерпуватися, підходити до кінця
I'm running short on cash. — У мене закінчується готівка.

Дуже цікавий і живий вираз (у ньому зустрінеться слово "**errand** — доручення"):

to run errands — 1) бігати з якимись справами; 2) бути „на побігеньках"
He is busy running errands for his father. — Він зайнятий тим, що бігає з дорученнями батька.

На закінчення дві важливі ідіоми:

in the long run — у висліді, в кінцевому результаті
In the long run it will be better for you. — В кінцевому результаті, це буде кращим для тебе.
on the run — 1) біжучи, по дорозі, спішачись; 2) втікаючи
I'm calling you on the run. — Я телефоную до тебе з дороги.

Автор — Віталій Левенталь. Матеріял переклала й опрацювала відповідальна за рубрику Галина Колесса. Автор застерігає за собою усі права.

Округа УНС у Баффало відбула збори

Загальні Збори Баффалівської Округи УНС відбулися 6-го квітня ц.р. в залі церкви св. Миколая. Збори відкрив голова Округи Зенон Боднарський і представив Марту Лиско, секретаря УНС. Присутні привітали її оплесками. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів. Голова Округи відчитав порядок нарад. Р. Конотопський, почесний голова Округи, вніс пропозицію прийняти порядок нарад без змін і залишити в президії головного секретаря М. Лиско, голову і секретаря Округи. Присутні підтримали пропозиції і признали збори правосильними. Голова попросив до президії почесного голову також. Секретар Округи відчитав протокол з попередніх загальних зборів. На пропозицію Д. Пітолая збори прийняли протокол без змін.

Голова Округи подав звіт з діяльности. Співпраця з відділами і громадськими організаціями; при кожній нагоді пропаганда про членство і користі в УНС; підготова до імпрези-обіду та фонд відродження України. Громада корчиться, молоді немає, а та, що є, не дуже охоче стає членами, маючи інші підходи і погляди, і це є та велика проблема в приєднанні нових членів сьогодення.

М. Боднарська подала фінансовий звіт. Голова Контрольної комісії Я. Пришляк, перевіривши фінанси, висловив признання за точне ведення і вніс пропозицію уділити абсолюторію уступаючій Управі, а збори абсолюторію уділили. Тому, що до дискусії над звітами не було охочих, Я. Пришляк подав листу нової Управи, яку збори затвердили одноголосно.

До нової Управи на 1997 рік ввійшли голова Зенон Боднарський, Ірена Гнатик, секретар української мови і рекордів Василь Сивенький, секретар англійської мови і зв'язку Юрко Грещишин, касир Оксана Бережницька, вільні члени Дмитро Пітолай і Павло Бандрівський. Контрольну комісію очолив Ярослав Пришляк; члени Ярослав Білий і Марія Боднарська. Голова Округи подякував за вибір і довір'я і попросив до слова Марту Лиско. М. Лиско роздала перед тим друкований звіт Централі, Округ і Відділів. У своєму слові подала в деталях працю уряду Централі, апелювала до присутніх, щоб дітей привчати складати ощадности в українських кредитівках, а забезпечення в УНС, активніше працювати в приєднанні нових членів. Стипендії для студентів є дальше активні. Продаж дому УНС є на добрій дорозі. Продовжуються наради відносно злуки Союзів, яка є неминуча з огляду на обставини часу.

Більше часу присвячено щоденнику „Свобода". Централя вислала анкети в „Свободі" з пропозицією висилати часопис два рази на тиждень, що заощадило б великі гроші на рік. Відтак першою забрала слово О. Бережницька, яка сказала, що це є проти рішень найвищого тіла, якою є Конвенція, і таке рішення Централі мало б дуже неґативні наслідки. В. Сивенький підтримав погляди О. Бережницької і поставив питання, хто ґарантуватиме, що пошта доставлятиме точно два рази в тиждень часопис, по-друге, висилати два рази на тиждень автоматично змінить щоденник на півтижневик. Я. Пришляк спитав, як міг хтось піддати таку неповажну думку, де „Свобода", хоч спізняється, але вона є одиноким дуже поважним середником інформацій про справи УНСоюзу, діяспори і вістей з України.

Ми повинні бути горді, що „Свобода" пережила багато прикрих часів і витримала. Я. Пришляк апелював до Централі втримати за всяку ціну газети, висилку щодня, помимо доплати до неї, заощадивши гроші в інших місцях, де є можливо. Всі присутні підтримали виступ Я. Пришляка. В запитах забирали слово Д. Пітолай, І. Яремко, П. Ковалик і Максим Петручок. М. Лиско подала вичерпні відповіді на всі запитання.

Р. Конотопський звернувся до М. Лиско, щоб Централя остаточно розв'язала статус Округ. Остання Конвенція, не бажаючи брати на свої плечі відповідальности, передала рішення урядові Централі. До сьогодні Централя цієї справи не вирішила, хоч вимагає від Округ співпраці і координації з Відділами і Централею, де фактично голови Округ є міністрами без течок. Тому, що не було більше запитів і завваг, голова Округи подав плян праці на наступний рік. Закриваючи збори, подякував усім за участь і попросив на солодке і каву, яку приготовили активні союзянки. При каві ще довго присутні обмінювалися думками.

Василь Сивенький

Появилася...

(Закінчення зі стор. 1)

призначено до першої збірки М. Малецького під назвою „Без ілюзій" із датою 1981 року.

У збірці „Пріоритети" читач знайде багато актуального матеріялу, незважаючи на доволі довгий проміжок часу і великої кількості подій, що пройшли від тих двадцять років, а вложилися у вибрані статті.

Як відомо, д-р М. Малецький є головним редактором „Вістей комбатанта" майже від початку їх появи як з'єднаного, спільного журналу двох організацій колишніх вояків, а це ОбВУА і Братства кол. вояків І-ої УД. Його безпристрасний, аналітичний стиль та широкий діяпазон зацікавлення, який ніколи не обмежився лише до військової тематики, знають усі передплатники та читачі „Вістей комбатанта". Саме завдяки тому широкому зацікавленні видана тепер збірка статтей нітрохи не втратила на актуальності.

„Пріоритети" в ціні 12 дол. можна замовляти в журналі „Вісті комбатанта" або пишучи на адресу: S. Klymciw, 3 Indianola Drive, Etobicoke, Ont. Canada M9C 3PI.

Збірки Оссолінеуму...

(Закінчення зі стор. 2)

На таке запитання дійсно важко відповісти... Хоча можна спробувати: це наша байдужість.

* * *

Від найдавніших часів народи, які проживали і проживають поруч з нами зі сходу, заходу, півдня і півночі, розв'язували свої конфлікти і влаштовували найзапекліші війни на землях України. Згадаймо хоча б відомі з історії скитсько-перські, ґотські війни, навали усякого роду нормандів, які сунули зі Сходу в Европу, плюндруючи усе на своєму шляху, війни Росії зі Швецією, Польщею, Туреччиною, Францією, Австрією і т. д. і т.д., не кажучи вже про найжорстокіші окупації України у XX сторіччя. Втім, багато тих держав, які нас нищили, саме тут знаходили свій кінець. Але якими жертвами платила за це Україна, втрачаючи мільйони людей і отримуючи у спадок руїну!

Чи справді трагічність нашої історії пояснюється, як думає дехто, невдалим географічним положенням (на перехресті шляхів), а чи тим, що наші землі завжди були для інших „ласим шматком"? Чи, може, нашою ментальністю, мовляв, ми добрі й надто довірливі, тому нас використовують і тому гинемо на всіх фронтах, захищаючи чужі держави...

А мені здається (як це бачу сьогодні), що головною причиною того, що нас споконвіку використовують, є наше лінивство. Ми вміємо змобілізуватися і спалахнути, піти на героїчну смерть, але для повсякденного, систематичного відстоювання своїх прав (на усіх рівнях — від побуту до високої політики) нам не вистачає терпцю. Хочу нагадати гіркі слова Олександра Довженка, які він записав у щоденнику: „чому ми наслідки вважаємо за причину?". Справді, чому шукаємо причину тоді, коли вже нічого не можна виправити? Бо нам лінькι продумати наші дії заздалегідь, хоч добре знаємо, як наші вороги вираховують усе на десятки років уперед. Задля „святого спокою" ми готові поступитися, йдемо на компроміси (не завжди розумні), ніби соромимося ставити свої вимоги. А платять нам за це... О! Тут маємо сотні прикладів з нашої історії.

Тому, власне, втрати, яких зазнала і, на жаль, далі зазнає Україна, не завжди вдається пояснити тільки ворожими діями.

Вшанування футбольних ветеранів Дрогобича

З допису п. з. „Оплески за колишню майстерність" у дрогобицькій газеті „Галицька зоря" з 6-го травня 1997 току і з власної інформації газети „Вісник Дрогобиччини" п. з. „О спорт, ти життя!" довідуємося, що 6-го травня ц. р. відбулася в Дрогобичі незвичайна подія — святочна зустріч дрогобичан з їхніми футбольними ветеранами.

Учасники зустрічі з дрогобицькими футбольними ветеранами під пам'ятником Та-расові Шевченкові в Дрогобичі: (сидять, зліва): четвертий — футболіст „Ватри" Ярослав Мороз, п'ятий — суддя Микола Куйдич, шостий — посадник Дрогобича Михайло Лужецький, сьомий і восьмий — футболісти „Ватри" Ярослав Климко і Ярослав Німилович.

Треба сказати, що футбол — улюблений спорт дрогобичан. Після Першої світової війни, в їхньому місті, крім кількох польських і жидівських футбольних дружин, дуже активними були футбольні дружини українських спортових товариств „Підгір"я" і „Ватра". Хоч російські й німецькі окупанти припинили діяльність товариств, які існували перед війною, „Ватрі" пощастило відновити й продовжувати свою футбольну діяльність у 1942-44 роках. Під час російської окупації в Дрогобичі була сильна футбольна дружина „Нафтовик", яка брала участь у всесоюзних змаганнях за першість у клясі „Б". Тепер Дрогобич має Футбольний Клюб „Галичина", який змагається з футбольними клюбами інших міст незалежної України.

З колишніх українських футболістів Дрогобича особливої згадки заслуговують брати Кіцили — тренер „Ватри" Костянтин і воротар „Підгір'я" Климентій. Обох, разом з братом, талановитим хористом „Бояна" Тарасом, закатували енкаведисти в дрогобицькій тюрмі в червні 1941 року.

Добре сталося, що футбольний Клюб „Галичина" вшанував колишніх футболістів, влаштовуючи для них прийняття за ствяточним столом. На зустріч з ними прибув також посадник міста Михайло Лужецький. Ведучими були Йосип Присяжнюк і Леся Пашко

„Відкрив цей захід" — розповідає, підписаний ініціялами В. Т., автор допису у „Галицькій Зорі", — "виконавчий директор клюбу Роман Русевич. З теплими привітаннями до ветеранів футболу Дрогобича звернувся голова Міської Ради і виконкому Михайло Лужецький. А майстер дотепного слова Йосип Присяжнюк майже кожному з присутніх подарував пам'ятну мініятуру. І схвальні епітети на адресу Миколи Куйдича, Ярослава Климка, Степана Ференца, Бориса Шакірова, Левка Броварського, Ярослава Дурибаби, Ігоря Пилипіва, Івана Коваля, Андрія Яніва та інших були підтримані дружніми оплесками. І це чи не найбільший подарунок їм за колишню майстерність на футбольному полі. Присутній на урочистостях керівник Футбольної Ветеранської Асоціяції України Віктор Каплун не скривав свого подиву від того, що на високому рівні проведено цей захід. Повчитися у дрогобичан можуть навіть у столиці. Одним словом, день вшанування дрогобицьких ветеранів футболу вдався. З добрим настоєм колишні футбольні судді, гравці неохоче роз'їжджались, розходились по домівкам. І зрозуміти їх можна. Це їхнє перше таке „всенародне вшанування".

На шістьох світлинах, що поміщені разом з дописом у „Галицькій Зорі" показані урочистості за святочним столом, а на сьомій — учасники зустрічі футбольних ветеранів під пам'ятником Тарасові Шевченкові.

В своїй інформації про зустріч „Вісник Дрогобиччини", між іншим, згадує про поїздку її учасників на міський стадіон, де того дня „Галичина" „приймала коломийську дружину, Покуття у матчі чемпіонату України серед дружин другої ліги".

Успіх зустрічі, якою був захоплений колишній футболідт киянин В. Каплун, показує, що варто, щоб подібні зустрічі з ветеранами спорту влаштовували спортові організації не тільки в Україні, але і в нашій діяспорі.

Адольф Гладилович

У світлу пам'ять ТАМАРИ ОЛЕСІЮК, заступниці моєї матері в час юного вчителювання на Підляшші, жертвую на потреби сиріт у школі-інтернаті в Артемівську 200.00 дол.

Синові д-рові Андрієві, внукам і родині складаю щирі співчуття.

МАРІЯН КОЦЬ

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ФІЛАТЕЛІСТІВ І НУМІЗМАТИКІВ
у глибокому смутку повідомляє своїх членів та приятелів, що 27-го червня 1997 року відійшов від нас у вічність

бл. п.
д-р
ЄВГЕН КОТИК

один із засновників і довголітній голова Союзу Українських Філателістів та впродовж років головний редактор журналу „Український Філателіст".

Глибокий вислів співчуття родині складає

УПРАВА СОЮЗУ

У глибокому смутку повідомляємо рідних і знайомих, що 30-го червня 1997 р. відійшла у вічність наша найдорожча **МАМА, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ І СЕСТРА**

бл. п.
мґр прав
АННА ГОЛИНСЬКА
з дому ВЕРГАНОВСЬКА
нар. 22-го лютого 1904 р.

Горем прибиті:
син — РОМАН з родиною
дочка — ТЕТЯНА з родиною
брат — ЯРОСЛАВ з дружиною ВІРОЮ
сестри — МАРІЯ СТАШИНСЬКА з родиною
— ДАРІЯ ВИННИКІВ з мужем ЯРОСЛАВОМ
— СОФІЯ ОЛЕСНИЦЬКА з родиною
— ІВАННА ПАНЧАК з родиною

Похоронена у Кракові, Польща.

Вічна їй пам'ять!

Перші стипендії Фонду ім. д-р О. Копач нагороджені в Острозі

Стипендійний Фонд ім. д-р Олександри Копач був заснований рік тому на святочному бенкеті в пошану д-ра О. Копач. 27-го квітня 1996 року колишні студенти Курсів Українознавства ім. Григорія Сковороди зорганізували святочний бенкет в пошану д-р О. Копач, основоположниці колишньої директорки курсів. Курси ім. Григорія Сковороди, які повстали в 1951 році, були першою українською школою в Канаді на рівні середньої освіти. Спонзорами святочного бенкету, крім колишніх курсантів, були: Наукове Товариство ім. Шевченка, Об'єднання Письменників „Слово", Українські Працівники Літератури для Дітей і Молоді і Шкільна Рада КУК, Торонто. Ці організації віддзеркалюють зацікавлення і громадську діяльність д-р О. Копач. Хоч Курси ім. Сковороди закінчили свою працю майже 20 років тому (остання матура відбулася в 1978 році), понад 250 колишніх учнів курсів прийшли на бенкет, щоб віддати пошану своїй директорці і учительці. Приїхали вони з різних міст Онтаріо, а привіти прийшли із цілого світу. На бенкеті оголошено заснування Стипендійного Фонду ім. д-р О. Копач, який буде оплачувати стипендії для студентів Академії в Острозі, Україна. Цього року 28-го січня були роздані в Острозі перші стипендії із Фонду ім. д-р Копач.

На рекомендацію ректора Острозької Академії проф. Ігоря Пасічника виділено стипендії по 100 дол. Шістнадцять стипендистів, вибрані комітетом, на якому представляв Стипендійний Фонд Богдан Колос з Торонто, одержали стипендії на спеціяльній церемонії. Стипендистами є: (гуманітарний факультет) Григорій Олійник, Ігор Похлеба, Сергій Глинянчук; (економічний факультет) Едуард Балашов, Сергій Оношко, Наталія Гриневич, Галина Ткачук, Тетяна Бруй; (культурологія) Наталія Ветвінська, Оксана Бридько, Роман Терещук, Ірина Красновська, Ольга Барилко, Тетяна Товщик, Наталія Кібіта, Ірина Островська.

Б. Колос (сидить, посередині) із стипендистами.

В листі до Стипендійного комітету проф. Пасічник дякував за допомогу Острозькій Академії і написав, що „день вручення стипендій був справжнім святом для спудеїв. Ця подія була широко висвітлена в засобах масової інформації та привернула увагу громадськости".

Острозька Академія, заснована князем Константином Острозьким 420 років тому, була відновлена в старовинному місті Острозі, Рівенська область, в 1994 році. В Острозькій Академії навчаються студенти з усіх областей України. Викладними мовами в академії є українська і англійська. Острозька Академія є філією Києво-Могилянської Академії.

Комітет Стипендійного Фонду ім. д-р О. Копач (Таня Онищук, Марійка Гурко, Тарас Закидальський) має намір щорічно оплачувати стипендії для студентів Острозької Академії і заохочує колишніх учнів і приятелів підтримати цей фонд і присилати свої датки на адресу: Dr. Oleksandra Kopach Scholarship Fund, 505 Annette St., Toronto, ON M6P 1S1, Canada.

Оксана Закидальська